

AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÜNNEPI ÜLÉSE A SZABADON VÁLASZTOTT ORSZÁGGYŰLÉS MEGALAKULÁSÁNAK 10. ÉVFORDULÓJÁN – 2000. MÁJUS 2.

DR. KÖVÉR LÁSZLÓ (Fidesz): "Drága Irén! / Először is közlöm Veled, hogy néhány éve / váratlanul, ámde mégis véget ért egy korszak. / Lábjegyzet lesz, egy csillaggal megjelölt szó jövőbeli történelemkönyvben,/ s a lapon alul néhány szó, mely sebtén elintézi: / hernyók, nyüvek, hernyók, nyüvek, / álcák, molyok, álcák, molyok, nagy giliszták élőködtek az örök erőkön, / míg szőnyeg alá besöpörve éltünk mindahányan. Túléltek hát! Bár igénybe vett..."

Cseh Tamás énekli e sorokat, Bereményi Géza sorait egy korszakról, mely veszélyesen távolodik - legalább is látszólag.

Tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim! Kedves meghívott Vendégek! Bizonyára többen vannak önök között, akik az első szabadon választott Országgyűlés tagjai közül 1990. május 2-án, az alakuló ülés pillanataiban ugyanazt érezték, mint én: a megrendültséget, miközben küszködtünk a könnyeinkkel; a tanácstalanságot, miközben kerestük a kapaszkodókat, melyek bizonyossá teszik, hogy a valóság az, ami körülöttünk zajlik, nem csak valami álom; az euforikus örömet, melyet alig tudtunk magunkban megfegyvelmezni - s a diadalt. A gonosz birodalmának itthoni helytartója ott feküdt a lábunknál, kiterítve. 1990. május 2-a a győzelem napja, a megszabadulásé.

Vajon hittünk-e benne, hogy eljön? Bizonyára, hiszen másképpen el sem jöhetett volna. Hittünk benne, tudtuk hogy így lesz. Azt nem reméltük, hogy megéljük. Néhány évvel, néhány hónappal korábban még mi sem reméltük, akik akkor, valahol a 20. és 30. éveink között, telve voltunk elszánt, cselekvőképes pesszimizmussal, akik akkor már túl voltak 1956, 1968 leckéin, s akik közül többen egy katonai teherautó platóján vacogták át az 1981. december 13-ára virradó éjjelt, mely teherautó ezúttal, szerencsére, mégsem vitt senkit - testvéri segítségnyújtás céljából - Lengyelországba.

Mi sem reméltük, mert láttuk Wajda: Vasember című filmjének végét, és tudtuk, ezekkel nem lehet tárgyalni, mert ha vesztesre áll a parti, úgy is felborítják a sakktáblát. Mindig úgy mennek, mintha jönnének. De azt is tudtuk, hogy a történelem pillanatai nagyon rövidek. Addig kell előremenni, ameddig csak lehet, mert mindig visszajönnek ugyan, de egy-egy lépést, egy talpalatnyi földet, egy szusszanásnyi levegőt mindig lehet tőlük nyerni. Az idő pedig nekünk dolgozik.

Ott, akkor, 1990. május 2-án néhány évre kivertük a fejünkől a Vasember utolsó képsorait, s boldogok voltunk - túléltek hát, bár igénybe vett. Pontos a diagnózis, amilyen pontos csak egy költőé lehet, semmi durvaság. Mire mi eszméltünk, a málenkij robot, Recsk, a padlássöprések, a szabotázspercek, '56, az internálások, a nagy verések már messze, veszélyesen messze voltak. Már senki sem hánytorgatta fel szívesen a múltat. Finomult a kín. Nekünk már nem jutott az igazi terrorból, minket már tétova zavarodottsággal hagytak az ellenzéki ellenséges erők uszályába kerülni. Nekünk csak a csömör jutott.

1990. május 2-án úgy éreztük, hogy ettől a csömörtől szabadultunk meg, a leküzdhetetlen undortól, amit egy velejéig romlott, képmutató és aljas rendszerrel, a hernyók és nyüvek világával szemben éreztünk. (Taps a kormányzó pártok, valamint a MIÉP padsoraiban.)

Kedves Barátaim! Soha ne feledjék el a tíz évvel ezelőtti május 2-át!

Tisztelt Képviselőtársaim! Egy ünnep, főként ha évfordulóval egybekötött, alkalom a mérlegkészítésre, a számvetésre is. Az első szabadon választott Országgyűlés megalakulásának tizedik évfordulóján fel kell tennünk magunknak a kérdéseket: tíz esztendővel ezelőtt vajon hová indultunk, meddig jutottunk, s jó úton járunk-e egyáltalán? S a mérlegkészítésnél jó, ha vigyázunk az egyensúlyra, mert különben a számvetés könnyen ünneprontássá válhat. Szokás az előbbi kérdéseket akként is megfogalmazni, hogy ment-e a rendszerváltozás által előbbre Magyarország, vagy sarkosabban: végbement-e a rendszerváltozás Magyarországon, illetve rendszerváltozás-e az, ami az elmúlt évtizedben végbement? Bizonyára ki-ki nemcsak vérmérséklete, hanem azon álláspontja szerint is adja meg a választ, hogy mit ért rendszerváltozás alatt.

Mindenekelőtt szögezzük le: Magyarország demokratikus jogállam, az egypárti kommunista diktatúra politikai rendszerének helyén, történelmi léptékkal mérve egy pillanat alatt létrejöttek a többpártrendszer és a szabad választásokon alapuló parlamentáris kormányzás intézményei, mely intézményrendszer minden, a működését kísérő vita dacára, hozzájárult a valahai szocialista táborban példátlan politikai stabilitás kialakulásához.

Noha a jogállami berendezkedés kisebb korrekciókra szorul, mégis elmondható: e téren Magyarország új politikai elitje nagyot és maradandót alkotott, ledolgozván az ország történelmi hátrányait. A stabil politikai berendezkedés alkalmas keretűl szolgált az állami tulajdonon alapuló tervgazdaság nyugati típusú piacgazdasággá történő átalakításához. Ma már a gazdasági erőforrások döntő része magánkézen van, miként a gazdasági össztermék több mint háromnegyedét a magánszektor állítja elő. A magyar gazdaság Európa egyik legdinamikusabban növekvő gazdasága, mely már nem az átmenet problémáival kénytelen küszködni.

A rendszerváltozás végbement külkapcsolatainkban is. Elhagyták Magyarország területét a megszálló csapatok, s az ország önkéntes és demokratikus döntés következményeként részévé vált az Észak-atlanti Szövetségnek, mely csatlakozás nem csupán az évszázadok óta hön áhított katonai biztonságot hozta el a számunkra, de egyúttal a biztonságot és prosperitást ígérő nyugati civilizáció partjainál történő lehorgonyzást is jelentette a komország számára. Magyarország, visszanyert szuverenitásával élve, méreteit és gazdasági potenciálját figyelembe véve, de egyenrangú partnerként tárgyalhat a világ bármely államával, saját nemzeti érdekei érvényesítése céljából.

Mindezek alapján a rendszerváltozás tíz esztendeje olyan jelentőségű fordulatként fogható fel, mint amilyen az ezer esztendővel ezelőtti Szent István-i államalapítás volt. S ha mindez így van - márpedig ez a meggyőződésünk -, akkor hogyan lehet, hogy a magyar társadalom többsége a rendszerváltozás vesztesének tekinti önmagát, s noha a diktatúrába és a tulajdonnélküliségbe vissza nem vágyik, mégsem tekinti sajátjának a piacgazdaságot és a demokráciát?

Bizonyára azért, mert az átalakulásért iszonyatos árat kellett fizetni. A magyar gazdaság ma képes körülbelül akkora bruttó hazai össztermék előállítására, amekkora az 1989-es teljesítőképességének felel meg. Ezenközben a szociális juttatásokat is magába foglaló reáljövedelem 6 százalékkal alacsonyabb a tíz évvel ezelőttnél. Ugyanakkor a lakosság legjobban és legrosszabbul kereső tizedének átlagjövedelmei közötti különbség a nyolcvanas évek közepének négyszeres szorzójáról mára nyolc-kilencszeresére nőtt. A lakosság körülbelül egyharmada rendelkezik az átlagnál nagyobb, míg kétharmada az átlagnál kisebb jövedelemmel. Több mint 80 százalékuk nem képes jövedelméből felhalmozásra. Mindez a sokak által rendszerváltozás fogalmához kapcsolt elitváltás és igazságtétel elmaradása, sőt a

rendszerátalakítás olyatén lefolyása mellett, melyben a korábbi illegitim politikai kiváltságok, a szinte sértetlenül megőrzött kapcsolati hálók segítségével mára jelentős részben a jogállam normáival és a magántulajdon szentségével körülbástyázott, még szilárdabb pozíciókká váltak. Egy bölcs mondás szerint a kommunizmusban az a legszörnyűbb, ami utána következik. S mi még egyelőre a kommunizmus után vagyunk.

Tisztelt Képviselőtársaim! 1990. május 2-a mégsem a gonosz feletti győzelem napja, hanem a szabadság első napja volt. A szabadságé, mely arra adatott, hogy a győzelem reményében megküzdjünk vele. Végző soron ez sem kevés, mert az idő tényleg nekünk dolgozik. (Nagy taps a kormánypártok padsoraiban.)